

Kiszolgáló és tűzfal nem csak baglyoknak

Alig pár hónapja jelent meg az UHU-Linux ügyfél-változata, és nemsokára kezünkbe vehetjük a kiszolgáló- és tűzfalváltásokat.

Az UHU-Linux fejlesztői csapata nem télenkedik, tagjai folyamatosan készítik az új RC2-es ügyfélváltatot, ami e cikk megjelenésekor feltehetően már elérhetővé válik a nagyközönség számára. A programozásban kicsit jártasak el tudják képzelni, milyen nagyszabású feladat egy önálló operációs rendszer elkészítése. A legtöbben azt hittük, hogy ezzel ki is merülnek az UHU erőforrásai, de tévedtünk. Több fejlesztő szinte egyszerre vetette fel, hogy egy hazai fejlesztésű kiszolgáló- és tűzfalváltatra is szükség lenne. Az UHU vezérkara nem télenkedett, ezért az ötlet megszületését azonnal tett követte. Beindult a mókuserék!

Jelenleg az UHU fogja össze a fejlesztéseket, azonban a munka jellegéből fakadóan több cég önállóan végzi a közösen megbeszélte és vállalt feladatokat. Lényegében mindenki abban segít a legtöbbet, amiben a legjobb, tehát igazi csapatmunka alakult ki. Tekintettel vannak egymásra, segítik egymás munkáját, hiszen közös a cél: legyen végre hazánknak is saját Linuxa, ami minden feladat ellátására alkalmas.

Hogyan lehet immár nem egy, hanem egyszerre három feladatra összpontosítani? A válasz egy régen elfelejtett fogalomban rejlik, ez az összefogás, ami sajnos egyre ritkábban lelhető fel a hazai fejlesztők között.

Miért van szükségünk kiszolgálóra és tűzfalra az ügyfélváltot mellett, amikor ezeket a feladatokat más Linux-terjesztésekkel is meg lehet valósítani? Azok a szakemberek, akik ezzel foglalkoznak, a felmerülő gondokat biztosan meg is tudják oldani, csak hogy gondolni kell a Linuxhoz kevésbé értékre is, akik csak azért nem térnek át, mert a tanulási görbe íve kezdetben közel sincs arányban az elért eredményével. Bár tudják, mi a cél, a megvalósításra számítható idő kevés. Nekik olyan megoldást kell nyújtani, ami magyar, jó leírással bír, és a kezelőfelülete minden elérhető beállítást tartalmaz. A különböző Linux-összeállítások előnye egyben hátrány is. A DVD méretűvé vált terjesztések túlzott programválasztéka riasztóan hat a felhasználókra. Mit használjanak, mire és miért pont azt? Vegyük példának a Debian GNU/Linuxot, amit az ilyen feladatok ellátásakor a leggyakrabban használnak. Több mint 8000 csomagból kell kiválasztani a számunkra megfelelőket, be kell őket állítani, ami az esetek többségében terminálon keresztül, parancsok bevitelével történik. Nem szabad elfelejteni azt sem, hogy az új összeállítások a Debian legendás megbízhatóságának eléréséhez sokszor a kívántnál is lassabban jelennek meg, bár a hibajavításokra az esetek többségében nem lehet panasz. Az angolul kevésbé értők számára szinte használhatatlan, ha mindennemű linuxos előképzettség nélkül kell egy kiszolgálót felépíteni vagy egy tűzfalat felhúzni. Így érthető, ha a felhasználói tábor növekedése ezeken a területeken messze elmarad az asztali felhasználásokhoz képest, annak elle-

nére is, hogyha valamire, hát a hálózati munkára a költséghatékonyság figyelmen kívül hagyása esetén is az egyik legjobb megoldást a Linux kínálja. Be kell látnunk, hogy a legtöbb cég nem bő programválasztékra vágyik. Nekik nem kell több, mint egy olyan kiszolgáló, ami a mindennapos irodai vagy egyéb számítástechnikai feladatokat összefogja és irányítja. Ennek felismerése, a mindennapok tapasztalatai és a visszajelzések vezették a készítőket arra, hogy egységes, könnyen karbantartható célterjesztést hozzanak létre.

A cégek jogos igénye, hogy a felhasználókat központilag lehessen felügyelni. Amennyiben egy vállalati rendszergazdának sok kiszolgálót és ügyfélgépet kell felügyelnie, nem sok ideje marad a különálló felhasználói adatbázisok kiszolgálóprogramok szerinti karbantartására. A többletteleherrel együtt a hibázás esélye is megnő, így kézenfekvő, hogy csak egy könnyen és jól felügyelhető rendszer elkészítését érdemes megvalósítani. A jelenlegi Linux-összeállításokon végigtekintve sajnos nemigen találunk olyat, ami könnyen telepíthető, a telepítés után rögtön rendelkezik a központi felhasználó-adatbázis elérhetőségével és az ehhez kapcsolódó vezérlőfelülettel. Olyat meg végképp nem lelünk, aminek a fejlesztése hazánkban történik, tehát a leghozzáértőbb segítség is helyben van.

Az UHU kezelőfelülete természetesen nemcsak a felhasználókezelést tartalmazza, hanem rajta keresztül a kiszolgálón futó alkalmazásokat is beállíthatjuk. Lényeges pont, hogy a felhasználók felügyeletével ne csak a felhasználók hozzáadását, csoportokba szervezését, jelszavaik módosítását lehessen megoldani, hanem a felhasználókat a szolgáltatásokhoz is hozzá lehessen rendelni. Ez utóbbit akár úgy is, hogy a felhasználó minden szolgáltatáshoz külön jelszót kapjon. Fontos azonban, hogy a felhasználó saját maga be tudja állítani jelszavát, személyi adatait vagy azt, hogy a levelei hova kerüljenek továbbításra (természetesen csak akkor, ha erre a rendszergazda engedélyt adott).

Nincs szükség nagy programválasztékra. Szükség van azonban megbízható működésre, a támogató cégtől pedig gyors és pontos terméktámogatásra. A fentiek végiggondolása után a célok egyértelműek:

- szabványos alapokon nyugvó központosított felhasználói adatbázis létrehozása,
- a központi adatbázist elérni képes alkalmazások használata,
- a kiszolgálóalkalmazások könnyű beállíthatósága,
- az elérhető legnagyobb biztonság megteremtése,
- a feladatokat maradéktalanul ellátó legkisebb csomag a könnyű karbantarthatóság és a felhasználói támogatás érdekében,
- különböző erőforrást feltételező beállítófájlok különböző géptípusokhoz,
- jól működő csomagkezelés,
- grafikus telepítőalkalmazás,
- kezelhető és könnyen bővíthető vezérlőeszköz,
- sok és pontos segítség a program mellé.

A tervezés kezdeti szakaszában felmerült, hogy az alaptól új összeállítás készüljön, azonban az UHU ügyfél-változat készítőivel egyetértésben sokkal hasznosabbnak látták, ha a minden változatban előforduló alkalmazásokat közös alapokra helyezik. Tehát mindhárom UHU-változatnál ugyanazokkal az alapsomagokkal találkozhatunk. Ez a későbbiekben jelentősen megkönnyíti a változtatásokat és az egységes terméktámogatás lehetőségét. A programok kiválasztásánál elsőrangú szempont volt, hogy teljesítse a saját típusán belüli követelményeket; és természetesen teljességgel figyelembe vették a „Linux Standard Base”, valamint a „Filesystem Hierarchy Standard” ajánlásait. Ennek alapján a következő kiszolgálóalkalmazások kerültek a rendszerbe: felhasználó-adatbázis és címtárszolgáltatások: OpenLDAP; levelezés: Postfix; a levelek letöltése: Courier-IMAP; webkiszolgáló: Apache; adatbázis-kezelő: PostgreSQL és MySQL; fájl-kiszolgáló: Samba; nyomtatókiszolgáló: CUPS; proxy: Squid; FTP-kiszolgáló: Proftpd; a levelezőlisták kezelése: Sympa; távollifélgyelet-vezérlés: OpenSSH és egy átalakított Webmin; névkiszolgáló: BIND 9-es változat; DHCP-kiszolgáló: ISC DHCPD; faxkiszolgáló: Hylefax. Mint látható, a vezérlőeszköznél jól bevált alkalmazásra támaszkodtak. A Webmin előnyei közé tartozik, hogy nem igényel külön webkiszolgálót, képes az SSL-kapcsolatok kezelésére, és ami a legfontosabb, modulszerűen épül fel, tehát új modulok készítése sem okoz nehézséget. A programozási felület jól dokumentált, átlátható, maga az alkalmazás Perlben íródott.

Megkerestem **Deim Ágoston (Agót)**, az LSC (Linux Support Center) Kft. ügyvezető igazgatóját, aki a fenti projektek irányítását végzi, és néhány, a munkájával kapcsolatos kérdést tettem fel neki.

Gibizer Tibor: Hol tart a fejlesztés, mikorra várhatók az első kipróbálható változatok?

Deim Ágoston: Nagyon jól haladunk, a fejlesztésben résztvevők munkabírása lenyűgöző. Bevallom, az egész egy kicsit álomszerűnek tűnt. Volt már a hazánkban több lelkes próbálkozás csodálatos tervekkel, de rendszerint – mire az érdemi munkára került volna a sor – a „világ megváltása” elmaradt. Tegyük hozzá, nagyon jó volt az időzítés. Több cég szinte egyszerre töprengett el azon, hogy szükség lenne egy hazai kiszolgáló- és tűzfalváltatra. Az UHU jó érzékkel látta meg a lehetőséget, és fogta össze, majd terelte egy mederbe a fejlesztőket. Ennek a még páratlan összefogásnak az eredménye, hogy ilyen hatékonyan tudunk dolgozni. A első kipróbálható változatok feltehetően e cikk megjelenésekor már elérhetőek lesznek az UHU-Linux honlapjáról (☞ <http://www.uhulinux.hu>).

Gibzo: Két különálló termékről beszélünk, tehát lesz egy UHU Szerver és egy UHU Tűzfal. Azt már tudjuk, hogy azonos alapokat használnak, így az együttműködéssel nem lehet gond. Ez azt is jelentheti, hogy nemsokára megjelennek azok a cégek, amelyeknél az UHU Tűzfal után egy UHU Szerver fog dolgozni, majd ezekhez UHU ügyfélváltatok kapcsolódnak?

D. Á.: Valóban külön kezelendő a kettő. Ez többek között azért fontos, mert önállóan is meg kell állniuk a helyüket. Ahol csak egy belső hálózat üzemeltetése a cél, ott felesleges a tűzfal, illetve biztonsági okokból lényegesen jobb, ha a tűzfal külön van. Mi még nem nagyon mertük ezt így megfogalmazni, de valóban reménykedünk benne, hogy lesznek olyan cégek, ahol minden feladatot az UHU-val látnak majd el.

Gibzo: Minden terjesztésnek érzékeny pontja a telepítés. Ez az UHU ügyfélváltatánál nagyon ügyesen lett megoldva. Miként fog zajlani a további két változat telepítése?

D. Á.: Hangulatát, egyszerűségét tekintve eszünkbe sem jutott elrugaskodni az UHU ügyfélváltatától. A lemezek önműködően indulnak, ha a gép BIOS-ában ezt engedélyeztük. Majd a telepítésnél meglehetősen sok kérdést kapunk, hogy milyen szolgáltatásokra van szükségünk – természetesen mindez magyarul zajlik. A telepítő gyakorlatilag elég moduláris – lényegében ugyanaz a program, csak különböző modulokat hív meg és különböző feltételeknek felel meg. Amennyiben kiválasztásra kerül, hogy levelezésre szükség van, rögtön be kell állítani, hogy milyen tartománynevek vannak stb. A tűzfal telepítésénél be lehet állítani az összetevőket, erre a ZUI-t használjuk, új nevén az UZI-t (User Zorp Interface). Annyit még, hogy mindegyikben 2.4-es rendszermag lesz.

Gibzo: Milyen felületen lehet később kezelni?

D. Á.: A tűzfalnál egy Python newt alapú, tehát inkább karakteres felületet használunk. Ez jól finomhangolható rendszer, ezért nem árt, ha a felhasználó rendelkezik némi szakmai tudással. Ez tehát inkább a szakemberek számára készül, így mellőzi a díszes felületet. A kiszolgáló beállítása webes felületen történik, egészen pontosan egy webmin felület lett átalakítva. Egyedi menüket készítettünk hozzá, illetve saját könyvtárakat is írtunk hozzá, például az ldap libet. A kiszolgálónál lényegesnek találtuk, hogy közös adatbázisa legyen a felhasználóknak, tehát minden szolgáltatás egy adatbázisból tudjon hitelesíteni, ezért OpenLDAP alapú lesz. A levelezőkiszolgáló ldap-ból szedi a felhasználókat. Ezen lesz az Apache is, tehát akár az Internetre is kitehető, akkor értelemszerűen csak azt a szolgáltatást kell elindítani.

A felhasználók kezelésére igazán büszkék vagyunk, mert ez olyan dolgokra is figyel, ami a hasonló feladatokra készült programokban nem található meg, de ennek részleteit még szeretném titokban tartani.

Gibzo: Köszönöm a beszélgetést.

Természetesen az ügyfélváltozathoz hasonlóan ezek is GPL-esek lesznek, azaz mindenki számára szabadon hozzáférhetőek.

Gibizer Tibor

(gibzo@linuxmania.hu)

újságíró, immár hét éve a Linux elkötelezett híve. Imádja a kutyákat, a kerékpározást és az autós csavargást.